

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. Quæ fuerint Pelagianorum & Semipelagianorum motiva præcipua,
ad singendam in Deo talem præscientiam, ac excludendum decretum de
se efficax, & humanas præveniens voluntates?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

suos tuerentur errores, præcipue verò illum quò afferebant Deum homines ad gratiam & gloriam eligere ex prævisione meritum. Quare Prosper initio prædictæ epistolæ, Semipelagianorum doctrinam referens: *Hæc (inquit) ipsorum definitio ac professio est, omnem quidem hominem in Adam peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione salvari. Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, qua deinceps per Dei gratiam sit iuvanda, mansuri sunt, præscisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futurâ electione, & de hac vita bono sine excessuros esse præscierit.* Et rursus in fine ejusdem Epistolæ. *Penè omnium par invenitur & una sententia, quâ propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt; ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit, quia finem uniuscujusque præviderit, & sub ipso gratia adiutorio, in qua futurus esset voluntate & actione præscierit.* Quibus verbis aperte declarat, Semipelagianos unanimiter docuisse, divinam prædestinationem ejus præscientiæ esse inmixtam, & Deum neminem prædestinare, nisi suppositâ præscientiâ, quâ prævidet, quid faciet voluntas creata, sub ipso gratiæ adiutorio constituta, & ad quid divinum auxilium & concursum determinabit, quod certè est ipsissima scientia media. Unde idem Prosper in eadem epistola petit ab Augustino circa hanc difficultatem edoceri, & ab illo quaerit, *Vtrum præscientiæ Dei, ita secundum propositum maneat, ut ea ipsa quæ sunt proposita, sint accipienda præscita?* Et rursus illum interrogat, *An per præscientiam possit stare propositum? An verò præscientia quodam ordine sit submixta proposito Dei? Id est, an præscientia futurorum antecedit divinæ voluntatis decretum, & sit ab illo independens? An verò ipsum supponat, eique innitatur, ac in eo fundetur?*

10 Denique hanc futurorum conditionatorum præscientiam, à decreto independentem, eoque anteriorem, quam Recentiores vocant scientiam mediam, apud Semipelagianos fuisse familiarem, constat ex Fausto Regiensi, eorum duce & Antesignano: ille enim libro 2. de gratia & libero arbitrio cap. 2. docet magis de origine voluntatis humanae Dei præscientiam derivari, quam opera & voluntates hominum de nutu & impulsu providentiæ cœlestis incipere, & ait: *Prædestinationem Dei male intelligunt astruentes quòd inde humanorum actuum causa nascatur.* Et cap. 3. post quadam verba, in quibus docet præscientiam futuri consensûs prædestinationem præcedere, concludit: *Et sic, NISI PRÆSCIENTIA EXPLORAVERIT, prædestinatio nihil decernit.* Quod etiam reperit cap. 6. & 7. ejusdem libri.

11 Respondent aliqui ex Adversariis, Semipelagianos quorum fit mentio in Epistolis Prosperi & Hilarii, locutos esse de præscientia absoluta, non conditionata futurorum, subindeque eos, locis citatis, non agnovisse scientiam mediam, cum illa non sit futurorum absolutum, sed conditionatorum tantum præscientia, independens à decreto, eoque anterior.

12 Sed contra, Semipelagiani locis citatis dicebant, Deum habere præscientiam bonorum vel malorum operum, quæ in adulta ætate patraturi erant parvuli illi, qui ante eandem ætatem præmaturâ morte rapiuntur: Sed evidens est, illorum operum præscientiam non esse absolutam, sed tantum conditionatam, cum implicet contradictionem merita vel demerita esse ab-

solute futura, ætate adulta, ad quam illi parvuli supponuntur nunquam perventuri; alioquin quod nunquam erit, nec in rerum natura ponitur, posset dici infallibiliter & absolute futurum, quod absurdissimum est, & à communi sensu penitus alienum: Ergo Semipelagiani locis citatis admittebant in Deo præscientiam futurorum conditionatorum, independentem à decreto, quæ est ipsa scientia media. Idque fatent tandem cogitur P. Annatus disp. 4. num. 24. ubi ait: *Massilienses admisisse præscientiam conditionatam, & ad illam recurrere, quando absolutam præferre non poterant.* Conclerit Suarez Tract. de prædest. cap. 5. num. 5. ubi etiam fatetur, Semipelagianos tribuisse Deo illam scientiam conditionatam de futuris actibus liberis, ante omnium decretum Dei. Subdit tamen, eos in hoc non errasse, sed solum in eo quòd male illâ usi fuerint; & Augustinum illam non reprobare quantum ad substantiam, sed solum quantum ad abusum, & modum illum erroneum quòd ponebatur à Massiliensibus: quatenus scilicet per illam dicebant exhiberi Deo idonea motiva prædestinationis, & vocationis ad gratiam; quod examinabimus & discutiemus art. 4. Hic solum prætedimus, & asserimus, scientiam mediam non esse novam, nec à Recentioribus excogitatam, immeritoque Molinam & Fonsecam de ejus inventionem gloriari, sed antiquissimam, & per vetustam, olimque Pelagianis & Semipelagianis familiarem, & ex infaulto Faustii ingenio, ut alteram Minervam ex Jovis crebro progenitam; cum hæc sit perpetua hujus Hæretici vox: *Nisi, præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.*

ARTICULUS III.

Quæ fuerint Pelagianorum & Semipelagianorum motiva præcipua, ad fingendam in Deo talem præscientiam, ac excludendum decretum de se efficax, & humanas præveniens voluntates?

Licet varia ad hoc fuerint illorum Hæreticorum motiva, quæ fas è expendemus in Tractatu de voluntate Dei; illa tamen ad tria præcipua revocari possunt, quæ tangit D. Prosper in carmine de ingratis, versus medium, ubi incipiens respondere argumentis Semipelagianorum, eorumque querelas propulsare, habet hos versus:

*Hic vanam in sano profertis corde querelam,
Omne opus arbitrii sublatum vociferantes,
Currere currentum, si non è velle volentium est.
Nec vitis penam deberi, aut præmia laudi.
Si vel naturam obstructam, mala velle necesse est,
Vel nostro adscribi nequeunt bene gesta labori.
Nunquid non eadem sapiunt, eademque perorant,
Vestri illi quorum ructatis verba magistri?*

Prima igitur ac præcipua Pelagianorum & Semipelagianorum querela, erat de læsione libertatis, quam existimabant tolli, si divinum decretum humanas præveniret voluntates, ut colligitur ex D. Prospero in epistola ad Augustinum, ubi referens doctrinam & placita Massiliensium, sic ait: *Removeri itaque omnem industriam, tollique virtutes dicunt, si Dei constitutio (hoc est decretum) humanas præveniat voluntates; & sub hoc prædestinationis nomine, fatalem necessitatem in-*

zati &c. Ex quibus verbis aperte constat, illos existimasse, quod si divinum decretum humanas praeveniret voluntates, libertas arbitrii nostri tolleretur; ac proinde quod illa aliter salvari & conciliari non poterat, quam admittendo praescientiam futurorum a decreto independentem, eoque anteriorem, quae est scientia media.

14. Nec valet si dicas cum P. Annato disp. 4. num. 24. quod Massilienses pugnabant, non pro quacunque libertate hominum, sed pro illa quae sibi sufficeret independentem a Dei auxilio ad dandam causam divinae constitutionis decretum gratiam, & gloriam post finalem exitum, nec non gratiam praedicationis Evangelii. Non valet inquam: Tum quia ostendimus in Tractatu de Haeresi Pelagiana, Pelagianos omnia possibilitatis auxilia admisisse, uno excluso volitionis & operationis auxilio, quo calumniabantur removeri omnem industriam, tollique virtutes, & fatalem induci necessitatem. Tum etiam, quia D. Prosper, Massiliensis ab hujusmodi calumniis aperte vindicatur. Quid enim expressius, quam quod de illis scribit D. Augustinus, sub finem Epistolae Xpius dicitur: *Pene omnium par invenitur & una sententia: quae propositum & praedestinationem Dei, secundam praescientiam receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliae fecerit, quia finem unicuique praevidit, & SUB IPSO GRATIAE ADJUTORIO, in qua futurus esset voluntate & actione praescierit.* Ergo falsissimum est quod P. Annatus imponit Semipelagianis, ipsos aliter, non quamcumque libertatem hominum, sed quae sufficeret independentem a Dei auxilio, ad dandam causam divinae constitutionis, decretum gloriam post finalem exitum: cum D. Prosper expressè dicat, sub ipso Dei adjutorio, una & par sententia praescitis dedisse occasionem proposito & praedestinationi Dei.

15. Nec verius est, juxta illos, decretam hominibus gratiam praedicationis, ex libertate quae ad id sufficeret independentem a Dei auxilio, cum idem Prosper initio ejusdem Epistolae, eorum sententiam referens, dicat: *Qui autem credituri sunt, quive in ea fide qua deinceps per Dei gratiam se salvanda, mansuri sunt, praescisse ante mundi constitutionem Deum, & eos praedestinasse in Regnum suum, quos GRATIS VOCATOS, dignos futura electione, de hac vita bono sine excessibus esse praeviderit.* Si gratis vocati sunt ex D. Prospero, quod animo, quae fiducia, & quae specie veri alleritur, illis decretam esse praedicationem quae vocantur, a libertate quae sibi sufficeret independentem a Dei auxilio?

16. Secundum Pelagianorum & Semipelagianorum motivum, ex inutilitate increpationis & correctionis sumebatur: dicebant enim, quod si ad bene operandum necessaria esset gratia efficax, & nostras voluntates praeviente, descendens frustra fierent increpationes & correctiones, & iniquè unus argueretur & increparetur exemplo alterius, ut colligitur ex Augustino toto libro de correptione & gratia, quem (ut ipsemet ait libro 2. retract. cap. 66.) scripsit, ut illi injuste querimoniam responderet, quia nuntiatum illi erat, dixisse quemdam, neminem corripiendum si Dei praecepta non facit, sed pro illo ut faciat tantummodo orandum. Unde cap. 4. praedicti libri de corrept. & gratia, quendam ex Monachis

A Adrumetinis, sic loquentem inducit; *Quomodo meo vitio non habetur quod non accepi ab illo, a quo nisi deret, non est omnino alius unde tale ac tantum munus habeatur? Et rursus: Praecepte mihi quid faciam, & si fecero, age pro me gratias Deo, qui mihi ut facerem dedit. Si autem non fecero, non ego corripiendus sum, sed ille orandus est, ut det quod non dedit, id est ipsam quae praecepta eius sunt, fidelem Deo & proximi charitatem. Ora ergo pro me, ut hanc accipiam, & per hanc ex animo cum bona voluntate, quae praecipit, faciam. Rectè autem corripere, si eam meae culpa non haberem, hoc est si eam possem mihi dare vel sumere ipse, nec facerem; vel si dante illo accipere noluissem. Cum ergo & ipsa voluntas a Domino preparatur, cur me corripis? quia vides me ejus praecepta servare nolle; & non potius ipsum rogas, ut in me operetur velle? Et iterum cap. 6. eandem Monachorum illorum repetit objectionem & querimoniam, quasi nimis molestam & importunam: *Hanc (inquiunt) charitatem non accepimus, quid itaque corripimur, quasi nos eam nobis dare possimus, & nostro arbitrio dare nolumus? Quod est dicere, quare corripimur, cum Dei decretum, ac illius gratia, nostras praevenerit voluntates, & non sit in potestate nostra, nec subjiciatur nostro libero arbitrio?**

Eandem fuisse Semipelagianorum querimoniam constat ex eodem Augustino de bono perseverantiae cap. 15. ubi alloquens Prosperum & Hilarium, eorumque Epistolis respondens, haec habet: *Aiunt, ut scribitis, neminem posse correptionis stimulis excitari, si dicatur in conventu Ecclesiae, audientibus multis. Ita se habet de praedestinatione definita sententia voluntatis Dei, ut alij ex vobis de infidelitate, accepta obediendi voluntate, veneritis ad fidem, vel accepta perseverantia maneatis in fide; ceteri vero qui in peccatorum delectatione remoramini, adeo nondum surrexistis, quia necdum vos adjutorium gratiae miserantis erexit. Item apud Hilarium in Epistola ad Augustinum, sic Massilienses loquuntur: *Si sic praedestinati sunt ad utramque partem, ut de aliis ad alios nullus possit accedere, quod pertinet tanta extrinsecus correctionis instantia?**

Tertium argumentum quod utebantur ad rejiciendum decretum de se efficax, & humanas praeveniens voluntates, tertiumque illorum motivum, ad fingendam in Deo praescientiam futurorum, a tali decreto independentem, eoque anteriorem, erat quia ex tali decreto dicebant sequi, quod Deus esset author & causa peccati: ut patet ex S. Prospero ad capitula objectionum Vincentianarum, sic enim dicunt objectione 5. *Quod peccatorum nostrorum author sit Deus, eod quod malam voluntatem faciat hominum.* Idem reperitur sub aliis terminis objectione 10.

E Et in versibus supra relatis, quibus S. Prosper Semipelagianorum querimonias & objectiones exponit, eadem querela profertur, hoc versu: *vel naturam obstrictam, mala velle necesse sit.* Eodem argumento utebantur Pelagius & Julianus, ad probandum non dari peccatum originale, consequens ad generationem humanam; quia cum Deus sit causa talis generationis, esset etiam causa peccati. Cui argumento respondet sanctus Augustinus libro tertio contra eundem Julianum capite nono.

